

The Missing Link: het verhogen van sociale inclusie door de inschakeling van Opgeleide Ervaringsdeskundigen (OED)

Lut Goossens - Els Van den Berghe

Vzw De Link

www.de-link.net

Introductie

- Samenvatting van definitie van OED, de opleiding en de tewerkstelling: een verrassing!
- Een Europees project
- Zeven partners: GGZ en psychiatrie, armoede en migranten
- Ontwikkelen van instrumenten in opleiding en tewerkstelling
- Film over gevolgen van uitsluiting

Ervaringsdeskundigen: definitie

- Mensen, die persoonlijke ervaring hebben in sociale uitsluiting
- Die hun individuele ervaring verruimd hebben tot een bredere ervaring
- Die door de opleiding vaardigheden, kennis en houdingen verworven hebben
- en dit alles beroepsmatig kunnen aanwenden in de bestrijding van alle vormen van sociale uitsluiting.

Basissleutelwoorden

- Groei en empowerment
- Participatie
- Verantwoordelijkheid
- Erkenning
- gelijkwaardigheid
- Iedereen kan leren
- Ervaringskennis is een complementaire, aanvullende en noodzakelijke kennis naast de academische kennis.
- De sterkte van sociaal uitgesloten personen
- Greep krijgen over hun eigen leven
- Maken van eigen keuzen

A. De opleiding

1. Kenmerken
2. De doelgroep: GGZ, armen, migranten
3. Duur van de opleiding
4. Proces, methoden en inhoud
5. De inbedding in het onderwijssysteem

Kenmerken

- Het complementair werken in tandem zonder hiërarchie
- De opleiding is een proces
- Gefocust op ervaring
- Emancipatie en persoonlijke groei
- Zelfreflectie
- Leren door inzicht in hun eigen geschiedenis, de verruiming door andere geschiedenissen en de theoretische kaders
- Iedereen moet zaken afleren

Duur van de opleiding

- Zeer verschillend voor elke partner!
- Waarom? Verbonden met:
 - Beleid van het land
 - De historische kijk van het beleid van het land naar het probleem
 - De visie van de samenleving mbt sociale uitsluiting
 - De economische situatie
 - Het onderwijslandschap
 - Dit heeft zware gevolgen op de subsidies en dus de duur van de opleiding

Groot verschil

- De leeftijd en het aantal terreinen waarop de uitsluiting plaatsvindt, heeft een zwaar effect op de effecten bij de uitgeslotenen en dus op de inhoud van de opleiding
 - V.b. armoede van in de wieg: invloed op zelfwaarde, kennis en vaardigheden!!!!

Proces, methoden en inhouden

Het is een proces in 4 stappen:

1. De reflectie op en inzicht in individuele ervaringen en levensgeschiedenis: van eigen ervaring naar Ik-kennis
2. Het verbreden en komen tot collectieve kennis: Wij-kennis
3. De ontwikkeling van kennis, houdingen en vaardigheden noodzakelijk voor het uitoefenen van de job als OED
4. Vinden van de juiste rol als OED tussen de gebruiker en de beroepsmatige collega's

1. De reflectie op en inzicht in individuele ervaringen en levensgeschiedennis

Start is de eigen ervaring : waar en waardevol

- Reflectie als motor voor inzicht
- Belang van veiligheid
- Cursisten ontdekken:
 - Niet beschaamd te zijn over hun eigen negatieve ervaringen
 - Trots te zijn om hun eigen weg in hun eigen woud te ontdekken
 - Eigenaars van de inzichten die ze ontdekken
 - Aanvaarding van eigen beperkingen maar ook het overwinnen van een aantal beperkingen
 - In staat zijn het overweldigende van negatieve ervaringen te stoppen
 - In staat zijn hun eigen sterkten en perspectieven te ontdekken

2. Het verbreden en komen tot collectieve kennis

- Van IK-kennis tot WIJ-kennis: 2 niveaus
 - Van gelijke ervaring tot gelijke kennis
 - Van verschillende ervaringen tot gelijke kennis en inzichten

Cursisten ontdekken :

- Te leren van hun eigen slechte ervaringen en die van de werkers en hun eigen kennis te gebruiken
- Ze herontdekken vergeten vaardigheden en kennis
- Ze ontwikkelen hun eigen capaciteiten en sterkten

3. De ontwikkeling van kennis, houdingen en vaardigheden

- Het aantal en duur van de modules hangen af van de gelden die ze krijgen
- De lessen worden gegeven in tandem
- De theoretische kaders zijn verbonden met hun eigen ervaring
- In elke opleiding vind je terug:
 - Actief luisteren
 - Advisering
 - Empowerment
 - Vragen stellen, geen oplossing aanreiken
 - Spiegelen

4. Vinden van de juiste rol als OED

- Dit leren ze op de werkvloer (stage en werk)
- **Dialogoog is het belangrijkste**

B. Werk

1. Basis elementen
2. Rol van de opgeleide ED
3. Werkplaatsen
4. Taken van de OED
5. Profiel
6. Verloning

1. Basiselementen

- Het doel: verhogen van de efficiëntie en het humane van de zorg door het inzetten van de complementaire kennis, vaardigheden en capaciteiten
- Het sleutelwoord is wederzijdse dialoog
- De beroepskracht moet het opdringen van zijn eigen oplossingen afleren
- De OED is de brug tussen
 - de organisatie , de professionelen en het beleid enerzijds en
 - de sociaal uitgesloten en anderzijds

2. Rollen van de OED

- Het bouwen van een betrouwbare relatie tussen de uitgeslotenen door verbale en non-verbale communicatie.
- Het stimuleren van tot ontwikkeling en groei
- In samenwerking met zijn collega werken rond de vooroordelen van beide werelden
- De missing link tussen beide werelden zichtbaar maken in organisaties en beleid
- Werken aan een meer inclusieve samenleving door de kloven te dichten
- Hij brengt nieuwe kennis binnen en stimuleert de ontwikkeling van daarop gebaseerde nieuwe werkmethoden en houdingen

3. Werkplaatsen

- Opleidingsgroepen voor ED's
- Alle soorten van sociale diensten
- Alle soorten hulpverleningsdiensten
- Gebruikersgroepen
- Onderzoekswerk
- Beleidswerk op verschillende niveaus
-

4. Taken van de OED

- Procesbegeleiding in de opleiding
- Advisering naar organisaties en beleid
- Organiseren van zelfhulpgroepen
- Individuele en groepsondersteuning
- Familie ondersteuning
- Crisis-assistent
- Productie van nieuwe kennis en uitdragen van deze kennis

5. Profiel

- Bij de start had alleen De Link een regulier beroepscompetentieprofiel ontwikkeld door de SERV
- Nu in aanmaak bij Moinho en GIP

6. Loon

- In Vlaanderen is deze job officieel erkend door het armoededecreet. OED's worden meestal betaald op A2 niveau met of zonder levensanciënniteit
- In Portugal: A3 niveau
- In Nederland en Duitsland: betaalde en onbetaalde jobs
- In Bulgarije: sinds het project betaalde jobs!

C. Meerwaarde

1. Op persoonlijk vlak
2. Op niveau van de gebruikers
3. Op niveau van de tandempartner en collega
4. Op niveau van de organisatie
5. Op niveau van de samenleving

1. Op persoonlijk vlak

- Herstel van hun gekwetste binnenkant
- Inzicht in hun eigen problemen
- Meer greep op hun eigen leven en dat van hun kinderen
- Eigenwaarde en zelfrespect verhoogt
- Eigen keuzen maken

2. Op niveau van de gebruikers

- Grote verbetering van de kwaliteit van het contact
- Gebruikers bereiken de organisatie beter
- Vertrouwen is groeiend
- Meer respectvol en gelijkwaardig contact
- De tussenkomsten hebben meer effect
- Doen minder beroep op allerlei andere diensten

3. Voor de professioneel werker

- Betere en accurate feedback over hun acties en tussenkomsten
- Ze bereiken hun doelen
- Hun attitudes en methoden worden effectiever
- Grotere jobvoldoening en minder burn-out

4. Op niveau van de organisatie

- Stilaan ontwikkelen ze een nieuwe visie op sociale uitsluiting
- Stilaan veranderen ze hun methoden en aanpak
- Ze creëren een meer dynamisch team

5. Op niveau van de maatschappij

- Er ontstaat een vorm van integratie en participatie van de gebruikers in de samenleving
- Eenmaal zij betaald werken hebben zij een financiële bijdrage bij de samenleving via:
 - Sociale uitkeringen allerlei
 - RSZ
 - Belastingen
 - De opleiding van de Link: op 2 jaar alles terugbetaald!!!!
- Samenleving herstelt het onrecht van sociale uitsluiting!

Tot slot: Relatie Armoede en Psychiatrie

- Complexe relatie tussen een leven in armoede en sociale uitsluiting en geestelijke gezondheid
- In de opleiding tot ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting: heel wat deelnemers hebben ervaring met GGZ
- Toegang tot kwaliteitsvolle geestelijke gezondheidszorg is zeer beperkt voor mensen in armoede
- Mogelijke piste: drempels wegwerken door de inzet van opgeleide ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting of samenwerking met een Vereniging waar Armen het Woord Nemen